

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	7
İÇİNDEKİLER.....	9
TABLoların LİSTESİ.....	12
GRAFİKLERİN LİSTESİ.....	12
KISALTMALAR.....	13
GİRİŞ.....	15

BİRİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE EKONOMİSİNDE TARIM SEKTÖRÜNÜN YERİ VE ÖNEMİ

I. Türkiye’de Tarım Sektörünün Tarihsel Gelişimi.....	20
II. Türkiye’de Tarım Sektörünün Yeri: 2002-2022.....	27
A. Kırsal Nüfus, Tarımsal İstihdamın Durumu ve Tarımsal Alan.....	28
B. Temel Makroekonomik Göstergeler ve Tarımın Payı.....	32
C. Tarımsal Üretimin Durumu.....	39
1. Tarımsal Üretimde Kullanılan Unsurların Durumu.....	39
2. Tarımsal Üretim.....	45
III. Tarım İşletmelerinin Yapısı.....	50

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE’DE ZİRAİ KAZANÇLARIN VERGİLENDİRİLMESİ VE TARİHSEL GELİŞİMİ

I. Osmanlı İmparatorluğundan Kalan Miras ve Cumhuriyet Döneminde Zirai Kazançların Vergilendirilmesi: 1946 Yılına Kadar Olan Birinci Dönem.....	56
A. Ağnam Resmi (Hayvanlar Vergisi).....	57
B. Aşar Vergisi.....	60
C. Toprak Mahsulleri Vergisi.....	64
II. Gelir Vergisi Öncesi Yaşanan Gelişim: 1946-1950 Arası İkinci Dönem.....	67
A. Temettü Vergisi.....	67
B. Kazanç Vergisi.....	68
C. 1946 Gelir Vergisi Kanunu Projesi.....	70
D. 1947 yılı Gelir Vergisi Kanunu Projesi.....	72

III. 5421 sayılı Gelir Vergisi Kanunu: 1950-1960 Dönemi	75
IV. 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu: 1960-1998 Dönemi	79
V. Günümüzde Zirai Kazançların Gelir Vergisi Çerçevesinde Vergilendirilmesi: 1998 Sonrası Dönem	87
A. Zirai Faaliyetin Tanımı, Zirai Kazancın Kapsamı ve Sınırları	87
B. Çiftçi, Ürün, Zirai İşletme ve Zirai Kazançta İstisnalar	89
C. Zirai Kazançlarda Vergilendirme	90
1. Tevkifat Yoluyla Vergilendirme	90
2. Tevkifat Oranları	92
3. İşletme Büyüklüğü Ölçüleri ve Gelişimi	94
4. Gerçek Usulde Vergilendirme	100
a. Zirai İşletme Hesabı	102
b. Bilanço Esası	102
c. Gerçek Usulde Vergilendirmede Hasılat ve Giderler	102
(1) Gerçek Usulde Hasılat	102
(2) Gerçek Usulde Hasılatın İndirilecek ve İndirilemeyecek Giderler	103

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE'DE ZİRAİ KAZANÇLARIN VERGİLENDİRİLMESİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

I. Zirai Kazançlardan Sağlanan Gelir Vergisi Hasılatının Tahmini.....	107
II. Zirai Kazançların Gelir Kavramı Açısından Değerlendirilmesi ve Gelir Vergisi Kapsamında Vergilendirilmesi	115
III. Türkiye'de Zirai Kazançların Vergilendirilmesinde Yaşanan Sorunlar	118
A. İşletme Büyüklüğü Ölçüleri Açısından.....	120
B. Arazi Büyüklükleri ve Ağaç Sayıları Açısından	121
C. Büyükbaş ve Küçükbaş Hayvan Sayıları Açısından	123
D. Motorlu Araç Kriterleri Açısından	125
1. Traktör Kriteri.....	125
2. Biçerdöver veya Bu Mahiyetteki Bir Motorlu Araç Kriteri	126
E. Aile İşletmeleri Açısından	127
F. Vergilendirme Usulü ve Belge-Kayıt Düzeni Açısından	128
G. Zirai Kazancın Kapsamı ve Tespiti Açısından.....	130
H. Tevkifat Oranları Açısından.....	132
İ. Adi Ortaklıklar Açısından	135
J. Gelir Vergisi Tarifesine Tabi Tutulma Açısından	137

K. Yıllık Beyanname Verilmesi Açısından	139
L. Tutulması Gereken Defterler Açısından.....	140
M. İstisna Düzenlemeleri Açısından	141
N. Ödemelerin Kontrolü Açısından.....	142
IV. Zirai Kazançların Vergilendirilmesine Yönelik Çözüm Önerileri	143
A. Aynı Gelirlerin Zirai Kazanca Dâhil Edilmesi.....	145
B. İşletme Büyüklüğü Ölçüleri ile Motorlu Araç Kriterlerinin Düzenlenmesi ve Kazanç Tutarına Dayalı Bir Sistemin Getirilmesi	145
1. Ekili Alanların Tespiti	146
2. Hayvan Sayısı Kriteri.....	147
3. Kümes Hayvanları.....	147
4. Traktör Kriteri.....	148
5. Biçerdöver Kriteri	148
6. Aile İşletmelerinde Vergilendirme Kriterlerinin Tespiti.....	148
7. Kazanç Tutarına Dayalı Bir Sistemin Getirilmesi.....	149
C. Ayırma Prensibinin Hayata Geçirilmesi, İstisna ve Muaflıklara Yer Verilmesi.....	149
1. Ayırma Prensibinin Hayata Geçirilmesi	149
2. İstisna ve Muaflıklara Yer Verilmesi	150
3. Gerçek Usulde Vergilendirilmeyen Zirai Kazançların Sınırlandırılması	150
D. Tevkifat Oranlarının Gözden Geçirilmesi	151
1. İklim Koşulları ve Tevkifat Oranları.....	151
2. Ticaret Borsalarında Kayıt ve Tevkifat Oranları	151
3. Tevkifata Tabi Ödemelerin Bankalar Aracılığıyla Yapılması	152
E. Götürü Gider Usulünün Yeniden Düşünümesi.....	152
F. Gerçek Usulün Yaygınlaştırılması.....	152
1. Gerçek Usulün Yaygınlaştırılması ve Vergi Kültürünün Yerleştirilmesi.....	152
2. Gerçek Usulde İhtiyari Olarak Defter Tutma	153
2. Vergilemede Artan Oranlığın Sağlanması	154
SONUÇ	155
KAYNAKÇA	159
EKLER	167

TABLoların LİSTESİ

Tablo 1:	Türkiye’de Yıllar İtibariyle Tarımsal Üretim, Milli Gelir ve Kişi Başına Düşen Gelir	21
Tablo 2:	1960-1970 Yılları Arasında GSYH’nin Sektörel Dağılımı	23
Tablo 3:	Türkiye ve Dünya’da Tarım Arazilerinin Toplam Araziler İçindeki Payı	31
Tablo 4:	Tarım Sektörünün GSYH İçindeki Payı	33
Tablo 5:	Temel Göstergeler ve Tarımın Payı (2002-2021)	36
Tablo 6:	İhracatını en yüksek oranlı artıran ilk 5 sektör	37
Tablo 7:	Türkiye’de İhracat Hacminin Sektörel Dağılımı.....	38
Tablo 8:	Türkiye’de Yıllara Göre Traktör Sayıları	41
Tablo 9:	Türkiye’de Yıllara Göre Biçerdöver Sayısı	42
Tablo 10:	Türkiye’de Yıllara Göre Tarımsal Alet ve Makine Sayısı	43
Tablo 11:	Türkiye’de Yıllara Göre Bitkisel Üretim Değerlerinin Gelişimi	45
Tablo 12:	Türkiye’de Yıllara Göre Hayvansal Üretim Değerlerinin Gelişimi	46
Tablo 13:	İşletme Büyüklüğü Ölçülerinin Gelişimi	96
Tablo 14:	1953 Yılında Meslek Gruplarının Vergi Yükü.....	108
Tablo 15:	1998-2021 Yıllarında Zirai Kazançlardan Alınan Gelir Vergisi Hasılatının Tahmini	111
Tablo 16:	2000-2021 Yılları Arasında Zirai Kazanç Tevkifat Tutarları.....	112
Tablo 17:	Tarımsal Destekleme Bütçesinin Gelişimi	114
Tablo 18:	Firmalara Göre Traktör Fiyatları	126

GRAFİKLERİN LİSTESİ

Grafik 1:	Türkiye’de Kırsal ve Kentsel Nüfusun Dağılımı	28
Grafik 2:	Türkiye’de Tarımsal İstihdamın Toplam İstihdam İçindeki Payı	29
Grafik 3:	Türkiye’de Çalışan Başına Tarım Katma Değerinin Gelişimi	35
Grafik 4:	Türkiye’de Hayvansal Üretim Endeksi.....	47
Grafik 5:	Türkiye’de Bitkisel Üretim Endeksi.....	48